

Ο Μ Ι Λ Ι Α

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΡΟΣ

ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΤΗΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΟΜΕΝΗΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΚΥΡΙΑΚΗ.

ΜΕΤΑ βίας ἡ ψυχὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ αἰσθάνεται ὀλίγην θλίψιν, ὅταν ἐννοῇ τῶν ἀνομιῶν αὐτῆς τὸ βάρος· μετὰ βίας ἔρχονται μικραὶ καὶ ὀλίγαι βάνιδες δακρῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὅταν ἀναλογισθῇ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ τὸ πέλαιος. Πόθεν οὖν τόση θλίψις καὶ σενοχωρία καρδίας εἰς τὸν Παῦλον διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν Κορινθίων; πόθεν προήρχοντο εἰς αὐτόν,

τὰ πολλὰ δάκρυα διὰ τὰ ξένα ἁμαρτήματα; Ἐφάνέρωσε τὸ πόθεν αὐτὸς ὁ παναοίδιμος ἀπόστολος· διότι πρῶτον μὲν εἶπεν, ὅτι ἐκ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας, καὶ διὰ πολλῶν δακρυῶν ἐγράψε τὰ ἐπιτίμια τῶν ἁμαρτιῶν τῶν Κορινθίων, ἔπειτα ἠμολόγησεν, ὅτι ταῦτα ἦσαν καρποὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς πολλῆς αὐτοῦ ἀγάπης· Ἐγράψα ταῦτα, λέγει, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, 2 Κ. 2.9

» ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω
 » περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ». Ἐξ ὅλης ψυχῆς
 καὶ καρδίας ἠγάπα τὸν θεὸν ὁ τρισμακά-
 ριος, διὸ καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν
 ἠγάπα· ὅθεν ὡς ἴδια λογιζόμενος τοῦ
 πλησίον τὰ ἀμαρτήματα, ἐθλίβετο ὑπὲρ
 αὐτῶν, καὶ κατενύγετο, καὶ ἐξέχεε κρουνούς
 δακρῶν. Ἡμεῖς οἱ τάλανες πολλὰ ὀλίγον
 ἀγαπῶμεν τὸν θεόν, πολλὰ ὀλίγον τὸν
 πλησίον, διὰ τοῦτο οὐ μόνον διὰ τὰς ἀμαρ-
 τίας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἀνομίας ἡ-
 μῶν οὐδόλως, ἢ πολλὰ ὀλίγον καὶ μετὰ
 βίας κατανυγόμεθα· ἐκ τούτου μανθάνομεν,
 ὅτι ἡ κατάνυξις ἐστὶ θυγάτηρ τῆς ἀγάπης,
 καὶ ἐπομένως συμπεραίνομεν, ὅτι ἐσὶ πολλὰ
 ἀρεστή εἰς τὸν θεόν· ὅθεν καὶ βλέπομεν, ὅτι
 καρποφορεῖ τοῦ θεοῦ τὰ ἐλέη, καὶ τῆς
 ψυχῆς τὴν σωτηρίαν.

Ἴνα δὲ πληροφορηθῆς, ὅτι ἡ ἀγάπη
 γεννᾷ τὴν κατάνυξιν καὶ τὰ δάκρυα,
 ἐρευνήσον τῆς καρδίας σου τὰ κινήματα·
 παρατήρησον, πότε θλίβεσαι, ὅταν δυσυχῆ
 ὁ φίλος σου, ἢ ὅταν δυσυχῆ ὁ ἐχθρὸς σου·
 πότε στενοχωρεῖται ἡ καρδία σου, ὅταν
 ἐλέπης, ὅτι θλίβεται ὁ ἠγαπημένος σου,
 ἢ ὅταν καταλάβῃς, ὅτι λυπεῖται ὁ ὑπὸ σοῦ
 μεμισσημένος· πότε κλαίεις, ὅταν ἐλέπης
 βασανιζόμενον ἐκεῖνον, ὃν ἀγαπᾷς, ἢ ὅταν
 θεωρῆς τυραννούμενον ἐκεῖνον, ὃν μισεῖς·
 εἰάν ἐρευνήσῃς τὰ βῆθη τῆς καρδίας σου,
 βλέπεις καὶ πείθεις, ὅτι ὅσον περισσότε-
 ρον ἀγαπᾷς τὸν συγγενῆ σου ἢ τὸν φίλον
 σου, τόσον περισσότερον καὶ λυπεῖσαι, καὶ
 στενοχωρεῖσαι, καὶ κλαίεις διὰ τὰς ἐκείνου

συμφορὰς καὶ δυστυχίας. Βλέπεις καὶ
 πείθεις, ὅτι διὰ μὲν τὰς συμφορὰς τοῦ
 ἐχθροῦ σου χαίρεις, διὰ δὲ τὰ δυσυχήματα
 ἐκείνου, ὃν οὐδὲ ἀγαπᾷς, οὐδὲ μισεῖς,
 γίνεσαι ὡς ἀναίσθητος, τουτέστιν, οὐδὲ χαί-
 ρεις, οὐδὲ λυπεῖσαι.

Βλέπω τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ πε-
 πληρωμένον κατανύξεως· αὐτὸς ἐκ βῆθους
 ψυχῆς στενάζει βαρέως, καθ' ἐκάστην
 νύκτα λούει τὴν κλίνην, καὶ ὀρέχει τὴν σρω-
 μνὴν αὐτοῦ διὰ τῶν πολλῶν αὐτοῦ δακρῶν·
 « Ἐκοπίασα, λέγει, ἐν τῷ σφραγισμῷ μου, λού-^{12. 6. 7.}
 » σω καθ' ἐκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου, ἐν
 » δάκρυσί μου τὴν σρωμνὴν μου θρέξω ».
 Ἐρευνῶ, ποῖόν ἐστὶ τὸ ποιητικὸν αἷτιον,
 ἧγουν, πότεν προέρχεται ἡ τόση κατάνυξις,
 καὶ εὐρίσκω, ὅτι ἡ πηγὴ τῆς κατανύξεως
 αὐτοῦ ἐστὶν ἡ πολλὴ ἀγάπη, ἣν εἶχε πρὸς
 τὸν θεόν. Ἀκούω, πῶς ἐκφράζει τῆς πρὸς
 θεὸν ἀγάπης αὐτοῦ τὴν φλόγα· « Ὅν ^{12. 41.}
 » τρόπον, λέγει, ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς ^{1. 2. 3.}
 » πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ
 » ψυχὴ μου πρὸς σε, ὁ θεός. Ἐδίψησεν ἡ
 » ψυχὴ μου πρὸς τὸν θεόν, τὸν ἰσχυρόν,
 » τὸν ζῶντα· πότε ἤξω καὶ ἐφθήσομαι τῷ
 » προσώπῳ τοῦ θεοῦ »; Βλέπω δὲ, ὅτι
 κλαίει, ἐπειδὴ ἀκούει τοὺς ἀπίστους περι-
 φρονούντας τὸν θεόν, καὶ λέγοντας, ποῦ
 ἐστὶν ὁ θεός σου; « Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ^{12. 4.}
 » ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐν τῷ λέγε-
 » σθαί μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ποῦ ἐστὶν
 » ὁ θεός σου »; Βλέπω, ὅτι θλίβεται, καὶ κα-
 τανύγεται, καὶ κλαίει, ἐπειδὴ γνωρίζει,
 ὅτι διὰ τῆς μοιχείας καὶ τοῦ φόνου πα-

ῥώργισε τὸν θεόν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἀμαρτία αὐτοῦ παρίσταται διαπαντός ἐνώπιον αὐτοῦ. « Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, » καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ » διαπαντός ».

Ψαλ. 50.
5.

2. Μκκ.
15. 14.

Ὁ προφήτης Ἰερεμίας, λέγει ἡ ἱερὰ ἱστορία, ἦν φιλάδελφος, ἤγουν ἠγάπα πολὺ τὸν πλησίον αὐτοῦ· ὅθεν καὶ μετὰ θάνατον οὐ μόνον ἐπρέσβευεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἀγίας πόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐν ὄνειρῳ φανείς εἰς τὸν Μακκαβαῖον

Αὐτ. 16.

Ἰούδαν, εἶπε· « Λάβε τὴν ἀγίαν ῥομφαίαν, » δῶρον παρὰ τοῦ θεοῦ, δι' ἧς θραύσεις » τοὺς ὑπεναντίους ». Ὅταν οὖν διὰ τῶν προφητικῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν ἔβλεπε τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ τὴν συμφορὰν, ὑπὸ τῆς ἀγάπης περισφιγγόμενος, ἐζήτηε οὐχὶ δάκρυα, ἀλλὰ δακρύων πηγὴν· « Τίς δώσει, »

ἱερ. 9. 1.

» ἔλεγε, κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ ὀφθαλμοῖς μου πηγὴν δακρύων; καὶ κλαύσομαι τὸν λαόν μου τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός, » τοὺς τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου ». Τόσον δὲ κατενύγετο καὶ ἔκλαιεν, ὥστε ἠλαττώθη τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ· « Ἐξέλιπον, ἐβόα, ἐν δάκρυσιν οἱ » ὀφθαλμοί μου ». Καὶ ὁ προφήτης δὲ Δανιὴλ, λογιζόμενος τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὴν καταστροφὴν τοῦ ναοῦ, καὶ τὴν ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίαν τοῦ γένους αὐτοῦ, ἐκ τῆς πρὸς τὸν θεόν καὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀγάπης εἰς τόσῃν κατάνυξιν ἔφθασεν, ὥστε τρεῖς ὀλοκλήρους ἐβδομάδας ἐθρηνο-

ἱερ. 2.
11.

λόγει πικρῶς· « Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, » λέγει αὐτός, ἐγὼ Δανιὴλ ἤμην πενθῶν » τρεῖς ἐβδομάδας ἡμερῶν ».

» λέγει αὐτός, ἐγὼ Δανιὴλ ἤμην πενθῶν » τρεῖς ἐβδομάδας ἡμερῶν ».

Ἐὰν ἀνοίξης τῆς νίας διαθήκης τὰ βιβλία, βλέπεις, ὅτι οἶκου πολλὴ ἀγάπη, ἐκεῖ καὶ πολλὴ κατάνυξις. Πόθεν ὁ Πέτρος ἐξελθὼν ἐξω τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως

Ματθ. 26.
75.

« Ἐκλαυσε πικρῶς »; ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης· ἡ ἀγάπη ἔφερεν εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ τὴν κατάνυξιν, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ τὰ πικρὰ δάκρυα. Ἀλλὰ ποίαν μαρτυρίαν ἔχομεν περὶ τοῦ, ὅτι αὐτὸς ἠγάπα πολὺ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν; Τὸ ἔργον αὐτοῦ μαρτυρεῖ· διότι αὐτὸς ἀφήκε πάντα, ὅσα εἶχε, καὶ ἠκολούθησε τῷ Χριστῷ.

Ματθ. 19.
27.

Θέλεις καὶ ἄλλην μαρτυρίαν ἰσχυρωτέραν; Ἔχεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ τρίτον ἐρώτημα. Ἐγνώριζε μὲν ὁ Κύριος ὡς καρδιογνώστης τοῦ Πέτρου τὴν ἀγάπην· ἠρώτησε δὲ, ἵνα ἀκούσῃ ὁ κόσμος αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ λέγοντά δις « Ναί, Κύριε, »

ἰωάν. 21.
15. 16.

» σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε », καὶ μάρτυρα· « Κύριε, εἶπε, σὺ πάντα οἶδας, » καὶ μάρτυρα· « Κύριε, εἶπε, σὺ πάντα οἶδας, » σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε ». Πόθεν ἡ πόρνη ἐξέχεε τόσον πλῆθος δακρύων, ὥστε ἔπλυνε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης, ἣν εἶχε πρὸς τὸν θεόν· ἐμαρτύρησε τοῦτο αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος;

Αὐτ. 17.

» ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· φιλεῖς με »; ὅθεν αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν ἐκάλεσε μάρτυρα· « Κύριε, εἶπε, σὺ πάντα οἶδας, » σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε ». Πόθεν ἡ πόρνη ἐξέχεε τόσον πλῆθος δακρύων, ὥστε ἔπλυνε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἐκ τῆς πολλῆς ἀγάπης, ἣν εἶχε πρὸς τὸν θεόν· ἐμαρτύρησε τοῦτο αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος;

Αὐτ.

Αὐτ. 10.
2.

1. 7. 47. εἰπὼν πρὸς Σίμωνα τὸν Φαρισαῖον· « Οὐ
 » χάριν, λέγω σοι, ἀφένται αἱ ἁμαρτίαι
 » αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε πολὺ ». Ἄλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τοῦ κόσμου σωτὴρ καὶ
 Κύριος, ὅταν εἶδε τὴν Μαρίαν κλαίουσαν
 διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, καὶ
 τοὺς συνελθόντας Ἰουδαίους κλαίοντας,
 τότε « Ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ
 » ἐτάραξεν ἑαυτὸν, καὶ ἐδάκρυσεν ». Ἴνα
 δὲ πληροφορηθῶμεν, ὅτι τὰ δάκρυα αὐ-
 τοῦ ἦσαν δάκρυα ἀγάπης, ἐσημείωσεν, ὁ
 εὐαγγελιστὴς ταῦτα τὰ λόγια « Ἠγάπα
 » δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελ-
 » φὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον ».

1. 11. 33. 35. 5. Ἐπειδὴ οὖν ἐγὼ ὁ ἄθλιος οὐδὲ τὸν θεὸν
 ἀγαπῶ, οὐδὲ τὸν πλησίον μου, διὰ τοῦτο
 οὐδὲ δάκρυα ἔχω, οὐδὲ κατανύξι· διὰ
 τοῦτο ἡ καρδία μου ἐστὶ σκληρὰ ὡς ἡ πέτρα·
 αἰσθάνομαι, ὅτι παροργίζω τὸν θεὸν τὸν
 πλάστην μου, ἀθετῶν τὰς ἀγίας αὐτοῦ
 ἐντολάς, καὶ μὴ φυλάττων τοὺς θεοὺς
 αὐτοῦ νόμους, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ ἀγαπῶ αὐ-
 τόν, οὐδὲ κλαίω, οὐδὲ θλίβομαι ὄλω. Βλέπω
 τοὺς ἀδελφούς μου παραπικραίνοντας τὸν
 θεὸν διὰ τῆς παραβίασεως τῶν ἐντολῶν
 αὐτοῦ, βλέπω τὴν περιμένουσαν αὐτοὺς
 αἰώνιον κόλασιν, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐδὲ τὸν θεὸν
 ἀγαπῶ, τὸν ὑπ' αὐτῶν περιφρονούμενον,
 οὐδὲ αὐτοὺς τοὺς ἀδελφούς, τοὺς τὸν θεὸν
 περιφρονοῦντας, διὰ τοῦτο οὐδὲ κλαίω,
 οὐδὲ λυποῦμαι, οὐδὲ κἂν σκυθρωπάζω
 πορεύομαι. Οὐαὶ μοι· καὶ πῶς δύναμαι
 σωθῆναι; χωρὶς κατανύξεως οὐκ ἔστι με-
 τάνοια, χωρὶς μετανοίας οὐκ ἔστιν ἁμαρ-

τημάτων συγχώρησις, χωρὶς συγχωρήσεως
 ἁμαρτιῶν οὐκ ἔστι σωτηρία· διότι τίς ἐστὶν
 ἀναμάρτητος; « Τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται
 » ἀπὸ ρύπου; ἀλλ' οὐδεὶς, ἐὰν καὶ μία
 » ἡμέρα ὁ εἶος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ».

Ἡ κατανύξις ἐστὶν ἡ κλείς, ἡ ἀνοίγουσα
 τὴν θύραν τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας
 τοῦ θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἐστὶ θυσία τῆς
 ψυχῆς ἡμῶν, ὑπερέχει πᾶσαν ἄλλην θυσίαν,
 καὶ τοσοῦτον εὐπρόσδεκτός ἐστιν εἰς τὸν
 θεόν, ὥστε οὐδέποτε μένει ἀργή, οὐδέποτε
 γίνεταί ἄπρακτος, ἀλλὰ πάντοτε ἐκπληροῖ
 τοῦ προσφέροντος αὐτὴν τὸν σκοπὸν· ἐβε-
 βαιώσθη τοῦτο αὐτὸς ὁ θεὸς διὰ στόματος
 τοῦ ἁγίου προφήτου Δαβὶδ, εἰπὼν· « Θυ-
 » σία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον,
 » καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινω-
 » μένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσκει ». Ὄταν
 κατανύξης τὴν ψυχὴν σου, καὶ ταπεινώσης
 τὴν καρδίαν σου, καὶ σταλάξῃ τὸ δάκρυον
 ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σου, τότε οὐκ ἐξουδενού-
 ται ἡ δέησίς σου, ἀλλ' ἐκπληροῖ ὁ θεὸς
 τὸ αἴτημά σου. Ἡ θυσία τῆς κατανύξεώς
 σου, καὶ ἡ προσφορὰ τῶν δακρύων σου
 τὴν δύναμιν ἔχει, ὥστε μεταβάλλει καὶ
 αὐτὴν τοῦ θεοῦ τὴν ἀπόφασιν.

Προστάσσει ὁ θεὸς τὸν προφήτην
 Ἡσαΐαν, λέγων πρὸς αὐτόν· Ὑπαγε εἰς τὸν
 Ἐζεκιάν, καὶ εἰπέ πρὸς αὐτόν, ἵνα διατάξῃ
 περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, διότι ἀποθνήσκει·
 ἔρχεται ὁ Ἡσαΐας εἰς τὴν κλίνην, ὅπου ὁ
 βασιλεὺς Ἐζεκίας ἀσθενῶν κατέκειτο, καὶ
 λέγει πρὸς αὐτόν· βασιλεῦ, ἀκουσον· « Τὰ
 » δε λέγει Κύριος, ἐντείλει τῷ οἴκῳ σου,

1. 2. 14. 4. 5.

1. 2. 59. 19.

4. 1. 20. 11.

» ἀποθνήσκεις σὺ, καὶ οὐ ζήσῃ ». Ἀπόρα-
 σις οὖν τοῦ θεοῦ ἐστίν, ἵνα ὁ Ἐζεκίας
 ἀποθάνῃ. Ἄλλ' ὁ Ἐζεκίας ἀκούσας τοῦ
 θεοῦ τὴν ἀπόφασιν, κατανύγεται, προσεύ-
 χεται, ἐκχέει πολλὰ δάκρυα. « Ἀπέστρεψε
 » πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ ἠϋξάτο πρὸς Κύριον,
 » καὶ ἐκλαυσε κλαυθμῶ μεγάλῳ ». Ἡ δὲ
 κατάνυξις, καὶ ἡ προσευχὴ, καὶ τὰ δά-
 κρυα μεταβάλλουσι τὴν ἀπόφασιν τοῦ
 θεοῦ εἰς ἀπόφασιν ζωῆς· ἀποστέλλει
 πάλιν ὁ θεὸς τὸν Ἡσαΐαν « Ἐπίστρεψον,
 » λέγει, καὶ ἐρεῖς πρὸς Ἐζεκίαν τὸν ἡγού-
 » μενον τοῦ λαοῦ μου· Ἐγὼ δὲ λέγει Κύριος
 » ὁ θεὸς Δαβὶδ τοῦ πατρός σου· ἤκουσα
 » τῆς προσευχῆς σου, εἶδον τὰ δάκρυά
 » σου· ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαι σε· τῆ ἡμέρᾳ τῆ
 » τρίτῃ ἀναθήσω εἰς οἶκον Κυρίου· Καὶ
 » προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πεντεκαί-
 » δεκα ἔτη· καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυ-
 » ρίων σώσω σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην ». Καθὼς δὲ εἶπεν ὁ θεός, οὕτω καὶ ἐγένετο.
 Τὴν αὐτὴν δύναμιν ἐπέσει εἰς τὴν κατάνυ-
 ξιν, ὅταν μελετήσῃς τῆς Νινευῆ τὴν
 ἐπιστροφὴν. Ἀπόφασιν θεοῦ ἐκήρυξεν ὁ
 θεὸς εἰς τὸν λαόν· « Ἐπι τρεῖς
 » ἡμέραι, εἶπε, καὶ Νινευὴ καταστραφή-
 » σεται ». Οἱ Νινευῖται πιστεύσαντες, ὅτι
 ὁ λόγος τοῦ Ἰωνᾶ ἐστὶ λόγος θεοῦ, ταπει-
 νοῦσι τὴν ὑπερηφανίαν τῆς καρδίας αὐτῶν,
 ἐνδύονται σάκκους, νηστεύουσιν ἀπὸ μεγά-
 λου ἕως μικροῦ, κατανύγονται, καὶ ζητοῦσι
 τοῦ θεοῦ τὸ ἔλεος. Ταῦτα δὲ τῆς κατανύ-
 ξεως τὰ ἔργα μεταβάλλουσιν εἰς εὐσπλαγ-
 χίαν τὴν θεῖαν ἀγαπάτησιν. « Καὶ μετε-

» νόησεν ὁ θεός, λέγει ἡ θεία γραφή, ἐπὶ
 » τῇ κακίᾳ, ἣ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς,
 » καὶ οὐκ ἐποίησε ».

Φρίκη περιλαμβάνει με, ὅταν ἀναγινώ-
 σκω τὰς ἀσεβεῖς πράξεις καὶ τὰ τυραννικὰ
 ἔργα τοῦ βασιλέως Μανασσῆ. Μαγεῖαι
 παντὸς εἶδους, δυναστεῖαι πάσης ἐφευρέσεως,
 διωγμοὶ τῶν πιστῶν, θάνατοι τῶν ἁγίων,
 πλάνησις τῶν εὐσεβῶν, ἀναστήλωσις τῶν
 εἰδώλων, οὐ μόνον εἰς πάντα τόπον τῆς
 βασιλείας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τοῦ
 θεοῦ τὸ θυσιαστήριον, ἀπειθία καὶ περι-
 φρόνησις τῆς φωνῆς τοῦ παντοκράτορος,
 ὅστις προσωπικῶς ἔκραζεν αὐτὸν εἰς με-
 τάνοιαν, ἀμαρτήματα δυσἀριθμητὰ κατὰ
 τὸν ἀριθμὸν, βαρύτατα κατὰ τὸ βάρος,
 ἦσαν τοῦ Μανασσῆ τὰ ἔργα· ὠργίσθη οὖν
 κατ' αὐτοῦ ὁ θεός, καὶ ἀπέστειλε τοὺς
 ἄρχοντας τῆς δυνάμεως τοῦ βασιλέως
 Ἀσσοῦρ, οἵτινες δῆσαντες αὐτὸν ἐν πέδαις,
 αἰχμάλωτον καὶ δέσμιον ἔφερον αὐτὸν εἰς
 τὴν Βαβυλώνα· ἐκεῖ ἦλθεν εἰς τὴν καρδίαν
 αὐτοῦ ἡ κατάνυξις, ἥτις ἔφερεν εἰς αὐτὸν
 τὴν λύπην καὶ τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν
 προσευχὴν· « Καὶ ὡς ἐθλίβη, ἐζήτησε τὸ
 » πρόσωπον θεοῦ τοῦ Κυρίου αὐτοῦ, καὶ
 » ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου
 » θεοῦ πατέρων αὐτοῦ· καὶ προσῆύξατο
 » πρὸς αὐτόν ». Ἡ θυσία τῆς κατανύξεως
 αὐτοῦ ἔστησε τὴν θεῖαν ὀργὴν, καὶ μετέ-
 βαλε τὸν θυμὸν εἰς ἔλεος, καὶ τὴν τιμωρίαν
 εἰς εὐεργεσίαν. « Καὶ ἐπήκουσε, λέγει ἡ
 » ἱερὰ ἱστορία, αὐτοῦ, καὶ ἐπήκουσε τῆς
 » βοῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπέστρεψεν αὐτόν εἰς

Αὐτ. 2. 3.

Αὐτ. 5. 6.

Ἰων. 3. 4.

Αὐτ. 10.

4. Βα. 5. 21

2. Παρ. 33.

2. Παρ. 33. 11.

Αὐτ. 12. 13.

Αὐτ. 13.

» Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ λόγου, ὃν εἶπεν ὁ θεός. « Θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει ».

Κατάνυξις οὖν, ἀρετὴ ἀγία καὶ ὑπερθαύμαστε, σὺ μεταβάλλεις εἰς ἔλεος τοῦ θεοῦ τὴν δικαιοσύνην, καθὼς μετέβαλες τοῦ Μανασσῆ τὴν τιμωρίαν εἰς εὐεργεσίαν· σὺ ἐξιλεοῖς τὸν θεόν, ὅταν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν ἡμῶν, ἐντείνων τὸ τόξον αὐτοῦ, ἐτοιμάζῃ τοῦ θανάτου τὰ βέλη, καθὼς ἐξιλέωσας αὐτόν, ὅταν ἐξεφώνησε τὴν καταστροφὴν τῆς Νινευῆ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων· σὺ γίνεσαι βάλαμον τῶν ἀσθενειῶν τοῦ σώματος, καὶ ἐπιφέρεις προσθήκην ζωῆς, καθὼς ἴαμα γέγονας τῆς ἀρρώστιας τοῦ Ἐζεκιίου, καὶ προσέθηκας αὐτῷ ἔτη ζωῆς πεντεκαίδεκα· σὺ πλύνεις τὸν βόρβορον τῶν ἀκαθαρσιῶν τῆς ψυχῆς, καθὼς ἔπλυνας τῆς πόρνῆς τὴν ῥυπαρότητα τῆς ἀσελγείας, καὶ καθαρίζεις τὴν ψυχὴν ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας, καθὼς τοῦ Πέτρου τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ τῆς ἀρνήσεως ἀμαρτήματος· ἀναβαίνεις ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν, ἴσασαι ἐνώπιον τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης, καθικετεύεις ἐκεῖ, καὶ ἐπιτυγχάνεις ὅσα ζητεῖς· τὰ δάκρυά σου γίνονται βάπτισμα καθαῖρον καὶ ἀγιάζον τὴν ψυχὴν· τὰ δάκρυά σου συντάσσουσι με εἰς τοὺς χοροὺς τῶν μακαρίων, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κυρίου μου, ὅστις εἶπε·

« Μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρα-

» κληθήσονται. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε ».

Ταῦτα, λέγετε, εἰσὶ γνωστά· πάντες ταῦτα οὕτω πιστεύομεν, ὑπὸ τῶν ἀγίων γραφῶν, καὶ τῶν θεηγόρων ἀποστόλων καὶ τῶν θείων πατέρων ἡμῶν διδασκόμενοι· τὸν τρόπον δὲ ἀγνοοῦμεν, δι' οὗ δυνάμεθα γενέσθαι κατανυκτικοί. Θέλομεν πολλάκις καὶ ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα κατανυχθῶμεν καὶ κλαύσωμεν διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πλὴν οὐδὲ κατάνυξις ἔρχεται εἰς τὴν καρδίαν, οὐδὲ ῥάνις δακρύων φαίνεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. Ἡ κατάνυξις, ἀδελφοί, ἐστὶ θυγάτηρ τῆς ἀγάπης, ὡς εἶπομεν· διὸ ὅσον περισσότερο ἀγαπάτε τὸν θεόν, καὶ τὸν πλησίον, τόσον εὐκολώτερα κατανύγεσθε καὶ κλαίετε. Προσκαλοῦσι δὲ τὴν κατάνυξιν, καὶ φέρουσι τὰ δάκρυα οἱ κατανυκτικοὶ στοχασμοί, ὁμοίως καὶ τὰ κατανυκτικὰ λόγια. Πλὴν, καθὼς ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἱατρικὸν οὐ φέρει τὴν ὑγείαν εἰς πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὠφελεῖ τοῦτον, ἐκεῖνο δὲ τὸν ἄλλον· οὕτως οὐδὲ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς στοχασμὸς, οὐδὲ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος προξενεῖ ἐπίσης εἰς τὸν καθένα συντριβὴν καρδίας, ἀλλ' ἄλλος μὲν κατανύγει τοῦτον, ἄλλος δὲ ἄλλον. Ἄλλος μὲν κατανύγεται, βλέπων νοερώς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τὸν Ἰησοῦν, τὸν βασιλέα τῆς δόξης, συρόμενον εἰς τὰ κριτήρια, περιπαιζόμενον καὶ βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν ἀνόμων, καὶ ἐπάνω εἰς τοῦ Γολγοθᾶ τὸ ὄρος ἐπὶ σταυροῦ κρεμάμενον γυμνὸν καὶ ἠμαγμένον· ἄλλος δὲ ἀναλογιζόμενος τῶν

ἀγίων μαρτύρων τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς δριμυτάτας βασάνους· ἄλλος, προσηλώσας τὸν νοῦν εἰς τῶν ἀγίων τὰς λαμπρότητας, καὶ εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἐπουρανίου αὐτῶν δόξης· ἄλλος, ἐνατενίσας διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπὶ θρόνου κρίσεως καθήμενον, καὶ κατιδὼν ἑαυτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ κατὰδικον διὰ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας, καὶ πάντῃ ἀναπολόγητον· οὗτος, μελετῶν τὴν ὄραν τοῦ θανάτου, κλαίει· ἐκεῖνος, ἀναλογιζόμενος τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ τὸ πέλαγος, δακρυρροεῖ· ἄλλος, ἀναθεωρῶν τῶν κολαζομένων τὰ βασανιστήρια, ἐκ βάθους καρδίας στενάζει· ἄλλος, ἐννοῶν τὴν ἄπειρον τοῦ θεοῦ εὐσπλαγχνίαν, καὶ τὰς ἀμέτρους αὐτοῦ εὐεργεσίας, ἐκχέει κρουνοὺς δακρῶν. Τοῦτο αὐτὸ ἀληθεύει καὶ διὰ τὰ κατασκευαστικὰ λόγια· τοῦτον μὲν κατανύγει τὸ,

Ψαλ. 50. 1. « Ἐλέησόν με ὁ θεός » τοῦ Δαβίδ· ἐκεῖνον, τὸ « Ὁ θεός ἰλάσθητι μοι τῶ ἁμαρτωλῶ » τοῦ Τελώνου· ἄλλον, τοῦ ληστοῦ τὸ « Μνήθη σθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου », ἄλλον, τοῦ Πέτρου τὸ,

Λουκ. 18. 13. « Κύριε, σῶσόν με », καὶ ἄλλον δὲ, ἄλλος δμοῖος λόγος. Καθὼς δὲ οὐδὲ ἡ αὐτὴ βοτάνη, οὐδὲ τὸ αὐτὸ ἔμπλαστρον φέρει πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τὴν ὑγείαν, ἀλλὰ νῦν μὲν ἐκεῖνη ἡ βοτάνη καὶ ἐκεῖνο τὸ ἔμπλαστρον, ἄλλοτε δὲ, ἄλλη, καὶ ἄλλοτε πάλιν ἄλλο, κατὰ τὴν διάθεσιν, ἣν ἔχει τότε τὸ σῶμα· οὕτως οὐδὲ ὁ αὐτὸς σοχασμός, οὐδὲ ὁ αὐτὸς λόγος φέρει πάντοτε εἰς

τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τὴν κατάνυξιν, ἀλλὰ νῦν μὲν οὗτος, ἄλλατε δὲ ἄλλος, κατὰ τὴν διάθεσιν, ἣν ἔχει τότε ἡ ψυχὴ· διὰ τοῦτο, ὅταν θέλῃς κατάνυξιν, δοκίμαζε πάντα κατασκευτικὸν στοχασμὸν καὶ λόγον, ἕως ἂν εὐρῆς ἐκεῖνον, ὅστις πλήττει εὐστόχως τὴν καρδίαν σου· εὐρῶν δὲ, ἐπαναλάμβανε αὐτὸν, ἕως ἂν φέρῃ εἰς τὴν καρδίαν σου τὴν τελείαν κατάνυξιν, καθὼς ἐπαναλαμβάνεις καὶ τὸ ὠφελῆσάν σε ἰατρικόν, ἕως ἂν προξενήσῃ σοι τὴν τελείαν ὑγείαν.

Ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐπειδὴ ἡ κατάνυξις προξενεῖ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν, χάρισμά ἐστι τοῦ θεοῦ μέγα καὶ ὑπερτέλειον. Ἡμεῖς δὲ ἐδιδάχθημεν ὅτι « Πᾶσα ἰσχυρία καὶ δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον » ἀνωθέν ἐσι καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων ». Διὰ τοῦτο, ἀδελφέ, παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ ζῆτει τὴν κατάνυξιν· δός μοι, λέγε πρὸς αὐτὸν, Κύριε, κατανύξεως πόθον, δός μοι καρδίας συντριβὴν, δός μοι τῆς μετανοίας τὰ δάκρυα, ἵνα δι' αὐτῶν πλύνω τὸν ῥύπον τῆς ψυχῆς μου, καὶ ἰατρεύσω τὰς πληγὰς τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ἐὰν δὲ πολλάκις τοῦτο ἐκ καρδίας ζητῆς, λαμβάνεις αὐτὸ ἀναμφιβόλως· « Πᾶς γὰρ ἰσχυρία καὶ δόσις ἀγαθῆ, καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον » ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, » καὶ τῶ κρούοντι ἀνοιγήσεται » ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῶ Κυρίῳ ἡμῶν, ὡς ἡ δόξα καὶ ἡ λατρεία εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.